

1. מ' א' 2017
ישב יעקב בארץ מגונו אביו בארץ כנען: אלה התולדות יעקב יוסף בן שבט עשרה שנה היה יעקב את-אחיו בשאן והוא נער את-בני בלחה ואת-בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את-דבתם רעה אל-אביהם: וישאל אותם את-יוסף מפל-פניו כי-בדוקתם הוא לו ויעשה לו כהגת פסים: ויראו אחיו כי-ראו אתם אביהם מפל-אחיו וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם: ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו ויוספו עוד שנה אתו:

וילכו אחיו לרעות את-ראן אביהם פשם: ויאמר ישראל אל-יוסף הלא אחיך רעים בשלם לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו הבני: ויאמר לו לך-נא ראה את-שלום אחיך ואת-שלום הלא והשבעי דבר וישלחנה מעמק הפרון ויבא שכמה: וימצאוהו איש והנה תעה פשרה וישאלוהו האיש לאמר מה-תבקש: ויאמר את-אחי אנכי מבקש היותה-נא לי איפה הם רעים: ויאמר האיש נסעו מזה כי שמעתי אמרים בלחה דתינו ויך יוסף את-אחיו וימצאוהו בחרון: ויראו אתו מרוק ובכרת יקרב אליהם ויחבקוהו אתו לחביבה: ויאמרו איש אל-אחיו הלא בעל תולדות היתה בא: ועתה ולכו ונהרגו ונשלחנה באתי הברות ויאמרו חיה רעה אכלתנו ונראה מה-יהיו תולדותי:

2. מ' א' 2017
והיו באשר-בא יוסף אל-אחיו ויפשיטו את-יוסף את-דבתתו את-הגת הפסים אשר עליו: ויקחוהו וישלכו אתו-הבדה והבדו רק אין בו מים: וישבו לאכל-לחם וישאו עיניהם ויראו והנה ארחת ישמעאלים באתי מגלעד וימליהם בשאים נבאל וצרי ולט הוללים להוריד מצרימה: ויאמר יחזקאל אל-אחיו מה-תבצע פי נהרג את-אחינו וקיינו את-דמנו: לכו תמכרונו לישמעאלים וידנו אל-הת-בדו כי-אחינו בשרנו הוא וישמענו אחיו: ויעברו אנשים מנינים סתרים ומשכו ועלו את-יוסף מן-הבדו וימכרו את-יוסף לישמעאלים בעשרים כסף ויביאו את-יוסף מצרימה:

3. מ' א' 2017
אין ימין לקרב תלכבות יחד, והוא על דרך אומנם בפרק הרהא (נה) כי כל החלומות הולכים אחר הפה, ואמר עוד שילך אצל מרחמי ליה (ראש שם) ויפתרו לו יוסף חשב שבספרו חלומותיו להם ידונו בעצמן כי לבו שלם עמה כמשפט האחים האהובים, ולצד שקמה שנהא וקנאה נעלו שער האהבה בלבם והיו רעים הכל להשתוררות עליהם וכי:

4. מ' א' 2017
מרחוק תלכבות שלא ראוהו כראית אהים לאחיהם אלא כאיש מרוחק מהם

2. אחרון כסיו' 36 ל'ג'
היה רעה וגר, קשה היה לו לומר היה רעה הצאן את אחיו, כי לא לאחיו היה רעה. עוד צריך לדעת הכונה באומרו והוא נער וגר, וה"ל (כ"ד פ' פ"ח) אמר היה ערשה מעשה נערות ולדבריהם למה את בני בלחה, ופרשי" והיה רגיל את בני בלחה, והוא פי' רחוק. עוד צריך לדעת אומרו נשי אביו, מי לא ידע כי הם נשי אביו, עוד צ"ל אמר ויבא יוסף את דבתם וגר' מה היא דבתם רעה ועל מי סמך עליו הכתוב להבין את הדברים, ולא בא הכתוב לסתום אלא לפרש.

אכן כוונה הכתוב הוא על זה הדרך היה רעה את אחיו בניני הצאן פי' בדרך אכילה צאן, ואומרו והוא נער פי' בזמן היותו נער והוא מתגורר ומתחבר עם בני בלחה. ואומרו נשי אביו פירוש לחושש בגרד נשי אביו באת הפרש ממנו אליהם, ובה לא קשה שקרא אותו נער הוא כי י"ז שנה כי נודד אל זמן הקדם, וממנו דבר אתה למד מאומרו רעה את אחיו בדין הצאן הוא למדת שנחשו אצלו בפרט זה ובאומרו את בני בלחה וגר' נשי אביו הא למדת כי הוא היה תושב כן ולא חלתי, ומעתה כשאמר הכתוב ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם הוא על פרטיהם הנרמזים בסמוך, והוא שאמרו ד"ל (שם) ברות קדש שאמר עליהם שחיו אוכלים אבר מן החי והוא הנרמז בצאן, וגם אומנם שחיו מוללים בבני השפחה הוא הנרמז באומרו נשי אביו כי לא משתכחתי משבתם ומהו יצא להם לולל בהם, ואולי כי גם מטעם זה יצא חשד צרות כשיחיו נחשבים כעניניהם כשפחת ולא במדרגה נשים וחשב יוסף כי כוונתם של האחים כרעת הרמב"ם (הלכות עבדים פ"ט) בדין הבא על שפחתו סתם שהולד עבד ע"י שיפוש כפירוש שבא עליה לשם אישות, ומעתה כשאחי מוללים בבני השפחה גילו דעתם כי מן הסתם הולד עבד והשפחה אין להם משפט

3. מ' א' 2017
נפשו מזה כי שמעתי וגר, צריך לדעת לאיזה ענין הוצרך לומר נסעו מזה ולא הספיק אומרו שמעתי אומרים ולכה וגר, וה"ל (כ"ד פ' פ"ח) רדשו כי הגוי יש שנסעו מהאחיה והלכו לבקש נכלי דתות שימיתוהו בהם.

עוד ידעה אומרו אחר אחיו פי' כי יוסף דרש דביו המגיד כרדשו רז"ל והבין גם כן הדברים כשפחו והכרע הפי' שאין כהנתו לומר אליו שנסעו מן האתרה אלא כי ערס אחיו ריעיו, והוא אומרו אחר אחיו פי' אחר העמיתים כמצב אחיו ופי' דברי המגיד אכן כמו שפירשתי למעלה ונא אמרו אכן מה הועיל המלאך בהודיעה זו ליון שלא נשמר יוסף, ואולי כי נחכוך להכרות שכרו כשילך אחר האתרה כאשר כן עשה

9. כ"ד א' 2017
כל מחלקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים, ושאין לשם שמים אין סופה להתקיים, אילו היא מחלקת שהיא לשם שמים.

אשת אב אלא כמפתח אביו ואנסתו שהיו מותרות להם לחזקת להם והנדרם שישכבו האנשים עמהם ואין רע לסבתם, ולסבת יוסף איסקא חלכה כדעת הר"ף (פ"ב רבמות) שהכובל סתם עשאה בת חורין והולד כשר ודין נשי אביו להם, ועל פרט זה גם כן נזכרין באומרו דבתם רעה, ונענש יוסף על הדבר אף יחשוב כבדקים שיטעו בדבר שהולא גם לדעת הרמב"ם ידח באדם צדיק כיעקב כי מן הסתם לשם אישות בעל, ועוד שבפי' אחר (חומת כ"ב) יצא לר' בשנתנו רחל ולאה כ"ד שהיו בחוקת משוחררים נתנום ומן הסתם ידעו השבטים כ"ד.

10. מ' א' 2017
ומהם שמעניו השבטים שהיו יחד בעצה אחת בכמית יוסף ובכללם היו גם בני השפחה, אולי שגם בהם דבר פרט איסור אבר מן החי, או אפשר שישאו פנים לשישה בני הגביה והסכימו לעצתם בכמיתו הגם שהיה להם שלם עמו.

11. מ' א' 2017
וישראל אהב וגר, הקדים לתת טעם ואמר וישראל וגר פי' כי הגם שדבר הוציא רבת אחיו אף על פי כן לא היה דבר רע ויצא כהני האחים מתורכחים עמו ומוכיחים אותו וסרה קנאתם אלא לצד כי נוסף רבו זה שאהב ישראל וגר' מכל אחיו פי' יותר מכל יחד, וכן פרסם האהבה והרעה להם במה עשעה לו כוונת פסים והרי זה מגיד שיעורו וירד אביהן שידעו, והוא אומר ויראו אחיו כי וגר' ומצפת כבא השגאה לא היה לה תקרה לתקן ולשום שלום, והוא אומר וישנאו אותו פי' ממה שקדם מעשיו שהביא דבתם רעה ולא יכלו וגר' לצד רואים כי הוא אהוב מכולן לאביו אין מציאות להתוכח עמו כי דברו יצדק ולא דבריהם ויבין שאינם יכולין להעמיד בתוכחת מגולה שיכלם על אשר עשאו לו, והוא אומר דבר זה אין מציאות לחתו בו, והוא אומר ולא יכלו דברו בקושי לשלום פירוש לעשות באמצעות זה שלום:

12. מ' א' 2017
נראה לפרש כהעיר עוד בשיעור הנזכר שהיה צריך לומר לא תשנא בלבבך את אחיך, שיגמור מקום השנאה שהתחיל לדבר בה נאחר כן קדמו את פי' ישנא, אכן יבין להודיע שיפור השנאה אשר ה' מצוה עליה, שלא יאמר אדם שאינו קרד שנאה אלא שנאה בגורה לבקש רעתו ולהפוך בכליותו, אבל הרחוקה קבל אינה קרויה שנאה, לזה נתחכם הכתוב לסמוך לא תשנא עם חיבת אחיך לומר כי והשער השנאה אשר יצוה ה' עליה היא הנרגשת בעיניך את, ושיעורו זה כל שיהיהו מלכו קצת מהר הוא יורד מדרגתו, והרי הוא עובד משום לא תשנא את: